

• 641065 - ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641065	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σημασιολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία (64761)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL406/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Το εισαγωγικό αυτό μάθημα παρουσιάζει και εμβαθύνει στον τρόπο ανάλυσης του επιπέδου της Σημασιολογίας, του επιστημονικού κλάδου της γλωσσολογίας που μελετά τη σημασία ή αλλιώς την έννοια των γλωσσικών μονάδων. Παρουσιάζονται κλασικές σημασιολογικές προσεγγίσεις όπως είναι ο διαχωρισμός μεταξύ <i>σημείου</i> (signe) και <i>σημαινόμενου</i> (signifié), η γραμματική του Montague, η θεωρία των τιμών αληθείας και η θεωρία των πιθανών κόσμων. Επιπλέον μελετώνται τα σημαντικότερα επίπεδα σημασιολογικής ανάλυσης (λεξική σημασιολογία, προτασιακή σημασιολογία, κατηγορηματική σημασιολογία) με τη βοήθεια βασικών εργαλείων λογικής. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται 1) οι σημασιολογικές σχέσεις μεταξύ λεξημάτων, 2) το φαινόμενο των λογικών συνδετικών και προτασιακών τελεστών, 3) η ποσοδεικτικότητα, 4) η αναφορικότητα, 5) το</p>

σημασιολογικό πεδίο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε δεδομένα της γαλλικής γλώσσας που μελετώνται, όπου κρίνεται απαραίτητο, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα της ελληνικής. Η κατανόηση της διεπίδρασης των τριών επιπέδων σημασιολογικής ανάλυσης επιτυγχάνεται με τη μορφή ασκήσεων όπου οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να εφαρμόσουν τα θεωρητικά εργαλεία που έχουν κατακτήσει.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:

- Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση των βασικών αρχών που διέπουν το πεδίο της σημασιολογίας, όπως περιγράφονται στο περιεχόμενο του μαθήματος.
- Διακρίνουν τα τρία βασικά επίπεδα σημασιολογικής ανάλυσης (λέξη, κατηγορημα, πρόταση),
- Έχουν επίγνωση του συσχετισμού μεταξύ συνώνυμων, αντίθετων και ομώνυμων λέξεων και του ρόλου που παίζει η (σημασιολογική, συντακτική) αμφισημία στη σημασία μιας πρότασης,
- Έχουν επίγνωση της σύνδεσης του μαθήματος με την ύλη του μαθήματος «Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία» και της σύνδεσης της Σημασιολογίας με τα άλλα βασικά επίπεδα ανάλυσης (Φωνητική-Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη, Πραγματολογία),
- Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τα εργαλεία τυπικών γλωσσών (όπως είναι η λογική) για να ερμηνεύσουν τη σημασία μιας γλωσσικής έκφρασης,
- Αξιολογούν και αποτιμούν τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν προταθεί στον τομέα της σημασιολογίας,
- Είναι ικανοί να εφαρμόζουν την αρχή της συνθετικότητας στην ανάλυση των προτάσεων καθώς και να εντοπίζουν τους περιορισμούς της,
- Κατανοούν το σημασιολογικό πεδίο ενός ποσοδείκτη και το ρόλο που παίζει ο εκάστοτε προτασιακός τελεστής στη σημασία μιας πρότασης,
- Συγκρίνουν γλωσσικά δεδομένα από παραπάνω από μια γλώσσες (γαλλικά-ελληνικά),

Είναι ικανοί να διατυπώσουν ερευνητικά ερωτήματα και έχουν κατακτήσει τον τρόπο προσέγγισής τους μέσα από πληθώρα γλωσσικών δεδομένων.

Γενικές Ικανότητες

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:

Να διαθέτουν προχωρημένες γνώσεις στο πεδίο της γλωσσολογίας, με έμφαση σε γνώσεις που άπτονται της σημασιολογίας της γαλλικής γλώσσας, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών.

Να είναι σε θέση να αναζητούν, αναλύουν και συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με γλωσσολογικά θέματα και ειδικότερα σε επίπεδο σημασιολογικής ανάλυσης της γαλλικής με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.

Να αναγνωρίζουν, να αναλύουν και να διακρίνουν τα τρία επίπεδα σημασιολογικής ανάλυσης και να αξιολογούν τη διεπίδρασή τους και το ρόλο τους στη σημασία μιας πρότασης.

Να έχουν προαγάγει την ελεύθερη, κριτική, δημιουργική, επαγωγική σκέψη.

Να κατανοούν τη σχέση της σημασιολογίας με τα άλλα βασικά επίπεδα γλωσσολογικής ανάλυσης και να διαμορφώνει επιστημονικά ερωτήματα τα οποία να στηρίζει σε έγκυρο επιστημονικό λόγο.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σημασία των λέξεων, των προτάσεων και των κατηγορημάτων της γαλλικής. Εξετάζονται βασικές γλωσσολογικές έννοιες που άπτονται του επιπέδου της σημασιολογίας, όπως αυτές του σημαίνοντος και του σημαινόμενου, της συνωνυμίας, της αμφισημίας και της ομωνυμίας, των τιμών αληθειακότητας, της ποσοδεικτικότητας, του σημασιολογικού πεδίου, της αοριστικότητας. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η σχέση μεταξύ των λεξικών στοιχείων που συνθέτουν εννοιολογικά μια πρόταση καθώς και η σχέση μεταξύ πρότασης και κατηγορήματος ως φέροντα σημασιολογικής υπόστασης. Παρουσιάζονται βασικές έννοιες όπως είναι οι τιμές αληθειακότητας, οι προτασιακοί τελεστές και η δηλωτική έκφανση.

Το μάθημα περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

- Εισαγωγή: αντικείμενο του κλάδου της σημασιολογίας, σχέση σημασίας, νου και κόσμου, σχέση σημασιολογίας με λοιπούς κλάδους.
- Κυριότερες σημασιολογικές θεωρίες
- Λεξική σημασιολογία
- Προτασιακή σημασιολογία
- Κατηγορηματική σημασιολογία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή διαφανειών (Power-point) • Πλατφόρμα e-class • Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις-Ασκήσεις</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη βιβλιογραφίας</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Φροντιστήριο</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Προετοιμασία για τελική εξέταση</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο μαθήματος</td> <td>125 ώρες</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις-Ασκήσεις	39	Μελέτη βιβλιογραφίας	40	Φροντιστήριο	13	Προετοιμασία για τελική εξέταση	33	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες
	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>											
	Διαλέξεις-Ασκήσεις	39											
	Μελέτη βιβλιογραφίας	40											
	Φροντιστήριο	13											
	Προετοιμασία για τελική εξέταση	33											
Σύνολο μαθήματος	125 ώρες												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Γαλλική</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <p>Τελική γραπτή ή προφορική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <p>Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και</p>												

	<p>επίλυση προβλημάτων-ασκήσεων.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται και αναλύονται στους φοιτητές κατά την έναρξη του εξαμήνου.</p> <p>Στο τελευταίο μάθημα γίνεται ενδεικτική επίλυση-απάντηση παλαιότερων θεμάτων.</p>
--	---

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

- Corblin, F. 2013. *Cours de sémantique. Introduction*. Armand Colin. Collections *Cursus*.
- Frege, G. 1971. *Écrits logiques et philosophiques*. Seuil, Paris.
- Gamut, L T F. 1991. *Logic Language and Meaning*. Chicago, Chicago University Press (2 volumes).
- Heim, Irene and Angelika Kratzer. 1998. *Semantics in Generative Grammar*. Blackwell Textbooks in Linguistics.
- Kearns, Kate. 2000. *Semantics*. St. Martin's Press.
- Lappin, S. 1996. *The Handbook of Contemporary Semantic Theory*. Oxford, Basil Blackwell.
- Partee, B., A. ter Meulen, R. Wall. 1993. *Mathematical Methods in Linguistics*. Kluwer Academic Publishers.
- Peirce, C.S. 1978. *Ecrits sur le signe*, Seuil, Paris.
- Portner, P. & B. Partee (eds.). 2002. *Formal Semantics: The Essential Readings*. Blackwell Publishing.
- De Saussure F. 1916. *Cours de linguistique générale*, Paris, Payot, 1988.
- De Swart, H. 1998. *Introduction to Natural Language Semantics*. CSLI Publications.
- Dubois, J., Giacomo, M., Guespin, L., Marcellesi, C., Marcellesi, J-B., Mével, J-P. 1994. *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage*, Paris, Larousse.
- Lehmann A., F. Martin-Berthet. 1998. *Introduction à la lexicologie : Sémantique et morphologie*, Paris, Dunod.
- Lyons, J. 1978. *Éléments de sémantique*. Collection Langue et langage. Larousse Université.
- Lyons, J. 1995. *Γλωσσολογική σημασιολογία*. Εκδόσεις Πατάκη.
- Monneret P. 1999. *Exercices de linguistique*, Paris, Presses Universitaires de France.
- Montague, R. 1969. On the nature of certain philosophical entities, *The Monist*, 353: 159–194. Reprinted in Thomason (ed.) 1974, pp. 148–187.
- Montague, R. 1970a. English as a formal language. In B. Visentini, et al. (eds.), *Linguaggi nella Società e nella Tecnica*, Milan: Edizioni di Comunità, 189–224; reprinted in Thomason (ed.) 1974, pp. 188–221.
- Montague, R. 1970b. Universal grammar. *Theoria*, 36: 373–398. Reprinted in Thomason (ed.) 1974, pp. 7–27.
- Montague, R. 1973. The proper treatment of quantification in ordinary English. In K. J. J. Hintikka, J. M. E. Moravcsik, and P. Suppes (eds.), *Approaches to Natural Language* (Synthese Library 49), Dordrecht: Reidel, 221–242. Reprinted in Portner and Partee (eds.) 2002, pp. 17–35.
- Riegel M., J.-C. Pellat, R. Rioul. 1994. *Grammaire méthodique du français*, Paris, Presses Universitaires de France, 1996.